

Matiné leygarmorgunin 31. oktober í Fuglafjarðar kirkju

Frits Johannesen

Orðið matiné kemur av tí franska orðinum matinée, sum vit kunnu siga er ein morgunstund av orðinum matin, morgun. »Morgunstund á heimsins grund nú alt úr svøvni vaknar...« yrkti Jákup Dahl.

Uttandura var henda morgunstund dökk, dimm og myrk um reyn, røkur og skorar. Vatnguvan stóð í andarisi um Gjógvaráhamar. Hetta var ein tungur illveðursdagur.

Fuglafjarðar hornorkestrur skuldi hesa løtu lata av sínum dygdarljómi í Fuglafjarðar kirkju við tí knáva, unga dirigentinum, skyldmanninum, Rúna Hentze. Orkestrið hevur skjótt í fimmti ár ríkað lóturnar í bygdini við sínum spæli bæði tíðliga og seint. Takk fái tit, ediligu lúðrasveinar, fyri tað! Tit góvu okkum styrki í sál og likam, eitt ljós av Guðs náði, henda dag. Tað er torført at siga frá sínum kenslum, men tónleikurin hevur ta meg í síni sál og likami at lata hesar kenslur í skiftandi ljóð, sum rørir okkum. Soleiðis var henda morgun.

Hornorkestrið

Ja, vit kunnu flyta okkum úr einum stað í eitt annað og njóta lötuna, hóast natúrin kann vera beisk. Veður og vindur má sær ráða. At sita í kirkjuni ein slíkan morgun og lurta eftir orkestrinum, sum flytur seg við føgur, ljómandi sálmaløgum, er ein gudagivin lóta. Praise my Soul – Prísa sál mín Himna-drottin – John Goss, lgtr. Philip

Sparke, legði seg yvir bæði veður og vind. All Throug the Night, lgtr. Gordon Langford minti meg á lötuna á Orkestrustevnuni í Glyvra skúla 1969, tá ið Fuglafjarðar Hornorkestrur spældi hetta lag á fyrsta sinni. Aurelia- Guðs kirkjulið áleina, Samuel S. Wesley, lgtr. Hans van der Weide, setti seg í kross, altarring, gluggarnar og upp í tróðrið í einum innarligum, poetiskum stíli, sum Anna Magnussen, dóttir Olgu og Johannus sála, tulkaði við síni euphoniumsolo so skaldakent og kensluliga.

The shokan Farewell- lgtr. Allan Fernie, legði ein yndisligan dám yvir orkestrið, har Joan Magnussen spældi solo á flygelhorn. Ja, nerti bara við nøkur av lögnum, sum liva í sinninum eftir henda sæla morgun. Tit í orkestrinum hava sanniliga rós uppiborið fyri hesa vøkru løtu.

Várharra er almikil og stórir, men hann rúmast eisini í eini eskornett og livir sítt sæla lív í es- bassi og b-bassi. Nakað av tí fagrasta, vit kunnu lýða á, er, tá ið eitt slíkt orkestrur gevur ljóð og spælir hesar alføgur anglikansku sálmannar. Tað eru fá orkestrur, sum flyta seg so nógv í okkara vakra, fagra samfelag sum hornorkestrini kring landið. Tey ríka lóturnar so hjartaliga, at háskúla-knevlarnir, Rasmus á Háskúlanum og Jóhannes av Skarði, brosa í Himmiríki av hesum fólksliga ljómi.

Jú, at flyta seg krevur orku og vilja. Onkuntíð verður tikið til impressionistiska tónaskaldið Claude Debussy (1862-1918), sum var steðgaður

upp í tónleikaheiminum. Hann vildi flyta seg longur fram á tí musiska, musikalska heiminum. Hann hevði granskað tann siðbundna, klassiska tónleikin (Beethoven og Haydn) og róði nú upp undir eina nýggja leið at fáa annan ljóm inn í henda tónleik

Expo 1889

1889 var heimsframsýningin í París. Eiffeltornið varð reist um hetta mundið og stóð nú sum ein viti og segði frá tí nýggju tíðini. Eitt orkestrur frá Java var komið at spæla á hesi stevnu, og Debussy stóð í fleiri tímar og lurtaði eftir hesum orkestri. Hetta var eitt hugtakandi orkestrur, ið spældi upp á slagljóðføri khendang, kenong, saron, bonang og gambanng, sum vóru úr messingi, metali, triæ og bambusi.

Tónleikaglóðin úr hesi grúgvu stóð sum ein nýggj birting fyri Dubussy. Hesir tónleikarar vóru ikki bundnir at evropeiskari siðvenju, men komu uttan háva á pallin natúrliga í bylgjandi rytum úr havsins loyndardómi, við kyld-

um úr blaðkrúnum og túsundvís av smáum bitlum, sum hava givið ljóð frá sær í mong, mong Harrans ár úr teirra egna umhvørvi á Java. Upplivingin henda dag gav honum íblástur at tónseta á ein heilt annan hátt, enn vit høvdu upplivað í tí klassisku verðini til henda dag. Av hansara verkum kunnu vit kenna rensl av hesum java-orkestri, sum hann mangan málbar seg gav honum eina nýggja hugsan og hugskot at fara víðari í tónsetingum, sum vit í dag kalla fyri impressionistiskan tónleik. Impressionisman kemur annars úr listasøguni.

Impressionisma

Ja, nógv hevur verið skrivað um impressionistiska list, kanska ikki so nógv her á landi og ei heldur um impressionistiskan tónleik. Henda útsøgn er so tikin frá sjálvari tilgongdini í hesi myndagerð, og orðið varð brúkt niðrandi av einum ummælara, sum gav einum bólki av málurum hetta skoðsmál, sum ikki komu ígjøgnum nálaureygað til eina framsýning 1874 í París.

Teir gjørdur ikki mætari enn tað, at teir gjørdur sína egnu framsýning. Ímillum hesi listafólk vóru Monet, Manet og Cezanne. Ein kvinna var eisini við í hesum hópi, Berthe Morisoth. Myndin, sum gav ummælaranum hugskotið til nevndu framsýning, var málningurin av Claude Monet – Soleil Levant (sólarrenning), sum er málað í havnini í Le Havre í 1872.

Hesi listafólk samdust um at gera upp við ta siðbundnu, natúrligu málningalistina og mála, sum hon var. Fototólið var uppfunnið, men kundi ikki taka myndir í liti, so tað var lagamanni hjá impressionistunum at lata penslarnar dansa á løriftinum og tulka eina sjóngivna løtu t. d. ein summardag, har fjøll, trø, dalar og firðir lógu í einum skaldakendum támi, og tey smáu strokin lógu sum klúkar og nultvingar á vøllinum, og ein vøkur tónamynd spurdist burtur úr hesari birting. Hesin dráttur gav Debussy íblástur til eina tilgongd í tónleikinum, sum var í ætt við eina heildarmynd í hesari mannagongd.

Endi

Løtan gav íblástur til at skriva hetta. Tann, sum æru býður, er æru verdur, og teimum, tú nýtur gott av, skalt tú rósa. Eg rósi tykkum í hornorkestrinum henda morgun, tit góvu ljóð, og allar tær lótur millum ár og dag, sum vit hava notið av tykkara spæli, skulu tit hava stóra tøkk fyri. Vit, sum lurtaðu, táraðu, tí hesin ljómur var so nærlagdur, at fraseriingarnar livdu so vakurt á tykkara varrum, so væl ljóðførinu gingu hond í hond og talaðu so fagurt hvørt til annað. Her sótu foreldur, abbar og ommur, skyldfólk og bygdarfólk og lurtaðu.

Eitt mentanarligt ríkt vikuskifti, har frásagnirnar fríggjakvøldið um seyð og seyðahald í Mentanarhúsinum rósaðust í sinninum, og at enda vikuna undir ljóminum frá orkestrinum, gevur tær eina dýpd av okkara fitta, litla samfelag. Fuglafjórður livir sítt sæla lív í okkara frummentan (seyðurin) og tí musiska (myndlistini) og musikalska. okkara kæra hornorkestri. Claude Debussy flutti seg. Hvussu ofta hevur orkestrið ikki flutt seg? Hugsu, hetta var fyrsta løtan, har orkestrið spældi í kirkjuni undir heitinum Matiné. Hetta var eisini ein góð lunnbót til allahalgannadag. Hesa løtu komu fleiri av teimum fram fyri teg, sum hava spælt við orkestrinum og nú liggja undir grøntorvu... Jónsvein Poulsen, Jógvan Ólason, Finnur Olsen, Aksel Jacobsen, Jørleif Hansen, Hans J. Hansen og dirigenturin Ken McLeod.

Sel 25 jólakalendarar og hjálp eini heilari familju á jólum

Í menniskjum góður tokki

Tíðindaskriv

Lat eina løtu av tíni tíð í november og bjarga jólinum hjá eini figgjarligari sperdari barnafamilju. Í menniskjum góður tokki leitar eftir sølufólkum í øllum bygdam og býum (uttan í Suðuroynni), sum kunnu ganga hurð frá hurð og selja okkara jólakalendarar.

Tær 2500 kr sum koma inn frá søluni av 25 kalendarum gera, at familjan kann keypa sær góðan mat inn til høggtíðina og børnunum tað gávuna, sum tey so brennandi ynskja sær. Figgjarliga sperda familjan nýtist ikki at stúra fyri høggtíðini, men kann gleða seg til nakrar góðar og hugnaligar dagar saman við sínum kæru.

Tú kanst gera alla munin við at melda teg til sum sølufólk og soleiðis rætta eini sperdari familju eina hjálpanði hond. Alt sum kemur inn frá søluni fer óskert til jólahjálpi til figgjarliga sperdar familjur.

Undanfarin ár hava útvið 400 familjur havt tørv á eini hjálpanði hond á jólum, onki er sum bendir á, at stóðan hjá

hesum familjum er broytt seinasta árið og tí er neyðugt aftur í ár at taka tøk saman, so øll børn í Føroyum kunnu gleða seg til jóla.

Jólakalendarin er eisini ein lutaseðil, har høvuðsvinningarnir eru tvær familjuferðir. Onnur er til til Mallorca og hin til Disneyland París. Harumframt ber til at vinna iPhone 6s

, Xbox One 500 GB við tveimum spølum, iPad Air, trampolin, bókapakkar við barna- og ungdomsbókum og ein røð av gávukortum frá ymiskum handlum

Til ber at melda seg til sum sølufólk á okkara heimasíðu www.takk.fo og á Í menniskjum góður tokki síðini á facebook.